LLEI 1/2026, DE 8 D'ABRIL, INTEGRAL D'IMPULS DE L'ECONOMIA SOCIAL (I)
IMPACTE EN LES COOPERATIVES

per Isabel Gemma Fajardo García
Professora titular de la Universitat de València

El passat 9 d'abril de 2026, el Butlletí Oficial de l'Estat publicava la Llei 1/2026, de 8 d'abril, integral d'impuls de l'economia social (LIIES), posant així fi a una llarga tramitació iniciada en l'anterior legislatura. En efecte, al març de 2023, el Ministeri de Treball i Economia Social donava a conéixer l'avantprojecte de la Llei integral d'impuls de l'economia social, al qual van seguir poc després el Dictamen 9/2023, de 3 de maig, del Consell Econòmic i Social, i l'informe de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, de 23 de maig de 2023. Este procés es va veure interromput per la finalització de la XIV legislatura, el 30 de maig de 2023, i les eleccions de l'agost del mateix any.

Ja en la XV legislatura, el Consell de Ministres, a proposta del Ministeri de Treball i Economia Social, va aprovar el 8 d'octubre de 2024 el nou avantprojecte de Llei integral d'impuls de l'economia social, que finalment ha vist la llum el 9 d'abril de 2026.

Des d'un primer moment, l'objectiu d'esta norma era adequar i actualitzar la Llei 27/1999, de cooperatives (LC); la Llei 44/2007, per a la regulació de les empreses d'inserció (LEI), i la Llei 5/2011, d'economia social (LES), dedicant un article a la modificació de cadascuna. En particular, **els objectius perseguits amb la modificació de la Llei 27/1999**, de cooperatives, eren, d'una banda, crear i regular un nou òrgan social: la Comissió d'Igualtat, encarregada de garantir l'elaboració i l'execució dels plans d'igualtat cooperatius; i, d'una altra, garantir els drets digitals i la participació telemàtica de les persones sòcies. Pel que fa a la **modificació de la Llei 44/2007, d'empreses d'inserció**, es pretén, d'una banda, revisar els perfils de les persones que poden ser contractades per estes empreses, tenint en compte nous factors d'exclusió, i, d'una altra, regular amb més detall els requisits de les entitats promotores de les empreses d'inserció. Finalment, s'hi incorporen elements de flexibilitat normativa que permeten dotar estes empreses d'estabilitat i minimitzar el risc d'eventuals desqualificacions. Amb la **modificació de la Llei 5/2011, d'economia social**, es proposa aclarir les tipologies d'entitats d'economia social i el catàleg, amb la intenció d'incorporar noves fórmules associatives «hui presents en l'àmbit de l'economia social», segons indica l'exposició de motius.

Després del seu pas pel Congrés dels Diputats, on va entrar l'11 d'octubre de 2024, el projecte va ser objecte de diverses modificacions, entre les quals cal destacar la incorporació d'un quart article, pel qual es **reforma la Llei de règim fiscal de les cooperatives**, amb la finalitat d'incloure les cooperatives d'habitatges entre les cooperatives especialment protegides.

La nova llei consta de quatre articles, quatre disposicions transitòries, una disposició derogatòria i cinc disposicions finals. Va entrar en vigor l'endemà de la publicació en el BOE, és a dir, el 10 d'abril de 2026.

Per a repassar les principals novetats que trobem en el seu articulat, cal distingir segons la norma modificada:

Modificacions de la Llei 27/1999, de cooperatives

L'article primer de la LIIES incorpora modificacions en els capítols següents de la Llei de cooperatives:

Pel que fa al capítol I, relatiu a les **disposicions generals**, es modifica el concepte de cooperativa (art. 1 LC), s'incorpora la possibilitat de disposar d'un web corporatiu que funcione com a portal d'informació i seu electrònica (art. 3), i s'hi afegixen dos articles nous (art. 3 bis i 3 ter LC) que despleguen la regulació del web corporatiu de la cooperativa i permeten les comunicacions entre la cooperativa i les persones sòcies per mitjans electrònics. Quant al concepte de cooperativa, es matisa per a aproximar-lo més al concepte que va formular en el seu moment l'Aliança Cooperativa Internacional i que la Comissió de la Unió Europea va recomanar en la seua Comunicació de 2004 sobre el foment de les cooperatives. A més, s'hi incorporen els anomenats principis cooperatius.

El capítol III, dedicat a les persones **sòcies**, es modifica amb la incorporació de dos articles nous: l'article 12 bis LC, sobre mesures d'igualtat, que obliga les cooperatives a garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats entre les persones sòcies en la seua activitat societària i empresarial, i l'article 16 bis LC, sobre els drets d'informació i participació i l'ús de les noves tecnologies. Així mateix, es modifica l'article 17 LC, sobre la baixa de la persona sòcia, amb la finalitat de reconéixer l'excepcionalitat de les cooperatives agràries i de les cooperatives d'explotació comunitària de la terra, que no estan subjectes al termini màxim de permanència obligatòria de cinc anys en la cooperativa. També es modifica l'article 18 LC, sobre les normes de disciplina social, que amplia els terminis de prescripció i modifica el moment a partir del qual comencen a comptar-se.

El capítol IV, sobre els **òrgans** de la societat cooperativa, es modifica tant pel que fa a l'assemblea general com al consell rector, i incorpora un nou òrgan: la Comissió d'Igualtat. En tots els òrgans s'haurà de garantir una presència equilibrada de dones i homes -de manera que les persones de cada sexe no superen el 60 % ni siguen menys del 40 %- i establir mesures d'igualtat especialment orientades a la conciliació responsable de la vida familiar, personal i laboral (art. 19 LC).

Les modificacions busquen, principalment, incorporar l'ús de les noves tecnologies de la informació i la comunicació al funcionament dels òrgans socials: des de la convocatòria de l'**assemblea general** mitjançant un anunci en la pàgina web (art. 24 LC), la celebració de l'assemblea totalment o parcialment per via telemàtica (art. 24 bis LC), la participació de les persones sòcies en les assemblees per mitjans digitals (art. 25 LC) i el seu reflex en l'acta (art. 29 LC). També s'aprofita l'ocasió per a ampliar les possibilitats d'assistir a les assemblees mitjançant representació, si els estatuts ho autoritzen (art. 27 LC).

Entre les modificacions que afecten el **consell rector**, cal destacar la possibilitat de comptar també amb dos administradors amb funcionament mancomunat o solidari en les cooperatives de menys de deu persones sòcies, sempre que els estatuts ho permeten (art. 32.1 LC). Així mateix, s'incorpora la possibilitat de celebrar reunions mitjançant mitjans telemàtics i/o digitals, si els estatuts ho preveuen (art. 32.4 LC). Finalment, després del seu pas pel Congrés dels Diputats, desapareix l'obligatorietat de comptar amb un òrgan de control o intervenció. A partir d'ara, este òrgan tindrà caràcter voluntari (art. 38 LC).

Tal com hem anunciat, la LIIES crea un nou òrgan: la **Comissió d'Igualtat** (art. 44 bis). Este òrgan té com a objectiu establir mesures i accions que promoguen i contribuïsquen a la igualtat d'oportunitats i a la igualtat efectiva entre dones i homes en la societat cooperativa, entre les quals hi ha el pla d'igualtat cooperatiu. Esta comissió està prevista per a les cooperatives que tinguen 50 persones sòcies o més, així com per a aquelles altres en què així ho acorde el consell rector.

En el capítol V, dedicat al **règim econòmic**, trobem modificacions que afecten les aportacions obligatòries al capital, el reembossament de les aportacions i els fons de reserva obligatòria i d'educació i promoció cooperativa. Així, per a afavorir l'accés al capital social de la cooperativa de persones en situació de discriminació o vulnerabilitat, el consell rector podrà autoritzar l'ajornament del desemborsament de l'aportació obligatòria o prorratejar-ne el pagament (nou segon paràgraf de l'art. 46.1 LC). Pel que fa al reembossament de les aportacions socials, l'article 51 LC vigent establix terminis de cinc anys en cas de baixa i d'un any en cas de defunció de la persona sòcia. Ara, la LIIES incorpora un nou segon paràgraf a l'article 51.5 LC, segons el qual, una vegada prescrita l'acció de les persones sòcies o de les seues causahavents per a reclamar el reembossament de les aportacions socials, l'import es destinarà al fons de reserva obligatòria.

Esta solució comporta també la modificació de l'article 55, dedicat al fons de reserva obligatòria, amb la finalitat d'incorporar esta nova destinació com a apartat 1.d, en substitució de la destinació actual, que preveu l'ingrés en este fons dels resultats obtinguts en acords d'intercooperació. Esta destinació s'ha modificat en l'article 79.3 LC, que establix que el 50 % d'estos resultats es destine al fons de reserva obligatòria, i no la totalitat.

El passat 9 d'abril, el Butlletí Oficial de l'Estat publicava la Llei 1/2026, de 8 d'abril, integral d'impuls de l'economia social (LIIES), posant així fi a una llarga tramitació.

Des d'un primer moment, l'objecte perseguit per esta norma era l'adequació i l'actualització de la Llei 27/1999 de Cooperatives.

En particular, els objectius eren, d'una banda, crear i regular un nou òrgan social: la Comissió d'Igualtat, i, d'una altra, garantir els drets digitals i la participació telemàtica de les persones sòcies.

Finalment, pel que fa al fons especial de formació i promoció cooperativa, se n'amplien les possibles destinacions. D'una banda, s'afig una nova finalitat a les activitats que poden finançar-se amb este fons: el foment d'una política efectiva d'igualtat de gènere (nova lletra d de l'art. 56.1 LC). D'una altra, s'hi incorporen noves destinacions possibles del fons d'educació i promoció, si els estatuts ho preveuen o així ho acorda l'assemblea general:

a) A aportacions o actuacions solidàries amb els municipis i/o les zones afectades per incendis, inundacions o altres circumstàncies excepcionals, sempre que l'Administració competent les haja declarat zones greument afectades, catastròfiques o similars.

b) A pal·liar les conseqüències de fets que comporten la declaració de l'estat d'alarma, l'estat d'excepció o l'estat de setge.

Finalment, quan els supòsits anteriors afecten directament la cooperativa i li impedisquen operar amb normalitat i complir les seues obligacions a curt termini, esta podrà destinar el fons d'educació i promoció a dotar-se de liquiditat (nou apartat 7 de l'art. 56 LC).

El capítol X, dedicat a les **classes de cooperatives**, es veu afectat pel que fa a la regulació de les cooperatives de treball associat i les cooperatives agràries.

Quant a les cooperatives de treball associat, s'incorpora a la seua definició que les persones treballadores sòcies faran el treball voluntàriament, juntament amb les altres persones que formen la cooperativa, atés que esta és de propietat conjunta, amb una gestió democràtica i dins de l'àmbit d'organització i direcció de la cooperativa (nou segon paràgraf de l'art. 80.1 LC), cosa que en destaca la naturalesa autogestionada del treball. S'observa un canvi important en l'article 80.8 LC. Fins ara, en regular el procediment perquè les persones treballadores accediren a la condició de sòcies -com a manifestació del principi de porta oberta-, s'establia que, en les cooperatives que superaren el nombre màxim de persones assalariades permés, les persones treballadores amb contracte indefinit i més de dos anys d'antiguitat «haurien de ser admeses com a sòcies» si reunien els requisits i ho sol·licitaven durant els sis mesos següents a aquell en què hagueren pogut exercir este dret, sense necessitat de superar el període de prova. Amb la modificació aprovada, ja no se'ls garantix l'accés a la cooperativa com a sòcies, encara que reunisquen els requisits i ho sol·liciten, i, en este cas, a més, se'ls pot exigir un període de prova no superior a un any.

També s'aprova un nou apartat 9 de l'article 80, pel qual s'estenen a les persones sòcies treballadores, amb independència del règim de la Seguretat Social al qual estiguen adscrites, les bonificacions o reduccions en les quotes establides per a les persones treballadores per compte d'altri o, si escau, per compte propi. A més, se les assimilarà a les persones treballadores per compte d'altri per a evitar-ne la discriminació en una sèrie de supòsits previstos per la norma, quan hagen d'acreditar la seua experiència laboral. Este precepte, en essència, però amb un àmbit més reduït, ja figurava en la disposició addicional dotzena de la LC fins ara vigent. Esta disposició es manté, però es va modificar durant el seu pas pel Congrés, de manera que, a partir d'ara, seran aplicables a les persones sòcies -treballadores i de treball- de les cooperatives totes les normes i els incentius dirigits tant a les persones treballadores per compte d'altri com a les persones treballadores per compte propi.

El nou article 83 bis LC regula el procediment per a elaborar i implantar els plans d'igualtat cooperatius, i la disposició transitòria primera de la LIIES en regula, amb caràcter transitori, el dipòsit provisional fins que s'habilite la possibilitat de registrar els plans d'igual-

tat de les cooperatives de treball associat. L'article 84 es veu àmpliament afectat. D'una banda, s'amplien els supòsits en què es pot suspendre temporalment la prestació de treball de les sòcies treballadores: per naixement, adopció, guarda amb finalitats d'adopció o acolliment de menors de sis anys —i no de cinc—, o de menors d'edat majors de sis anys amb discapacitat o que, per les seues circumstàncies i experiències personals o per procedir de l'estranger, tinguen dificultats especials d'inserció social i familiar (art. 84.1.b LC); per risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural d'un menor de nou mesos (art. 84.1.c LC), i per decisió de la sòcia treballadora que es veja obligada a abandonar el treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere o de violència sexual (art. 84.1.h LC). D'altra banda, es concreten molt més els supòsits de suspensió temporal.

Pel que fa a les cooperatives agràries, s'afig un apartat 5 a l'article 93, segons el qual els estatuts establiran el temps mínim de permanència de les persones sòcies, que no podrà ser superior a deu anys -enfront dels cinc anys de la regla general-. No obstant això, si concorren circumstàncies empresarials degudament justificades que facen necessari assegurar la permanència o participació durant més temps, es podran afegir nous terminis no superiors a cinc anys. Les persones sòcies disconformes amb estos acords podran donar-se de baixa justificada.

El títol II de la Llei de cooperatives, dedicat a l'**actuació de l'Administració General de l'Estat**, es veu afectat principalment en les normes que regulen el foment del cooperativisme i la desqualificació de les cooperatives. Pel que fa al foment del cooperativisme, s'incorpora un nou apartat 3 a l'article 108, segons el qual el Govern impulsarà iniciatives cooperatives de qualsevol de les classes de cooperatives en àmbits i sectors econòmics d'especial transcendència, com ara:

• L'àmbit energètic: s'afig, en l'apartat a, que les cooperatives de qualsevol classe podran desenvolupar la seua activitat econòmica en l'àmbit de l'energia i articular comunitats energètiques.

• Les cooperatives en règim de cessió d'ús, que podran ser d'habitatge, de consum o integrals (d'habitatge i consum).

• Les cooperatives dedicades a millorar la sobirania i la producció alimentària sostenible, amb una atenció especial a la cobertura de les necessitats de les persones en situació de vulnerabilitat.

• Les cooperatives en l'àmbit dels serveis financers i de crèdit pertanyents a l'economia social.

• Les cooperatives mixtes que tinguen com a objectiu aconseguir la plena ocupació.

• Les cooperatives que busquen produir i distribuir serveis i béns destinats a cobrir necessitats considerades essencials per al sosteniment de la vida, incloent-hi els àmbits de l'alimentació, el proveïment d'aigua, els productes farmacèutics, les cures personals, la salut, l'esport, la protecció del medi ambient, la mobilitat i la cultura.

• La formació cooperativa: amb esta finalitat, s'impulsarà la creació de cooperatives escolars promogudes per estudiants, en col·laboració amb el professorat o pels mateixos centres educatius, per a desenvolupar activitats econòmiques destinades a produir béns o prestar serveis. La seua duració estarà limitada als cursos escolars que comprenga l'acció formativa.

En matèria de **desqualificació**, la LIIES manté les causes vigents i n'incorpora una de nova. La primera causa es complementa amb la presumpció que una cooperativa està inactiva quan no presenta els comptes en el Registre de Societats Cooperatives o les declaracions fiscals obligatòries, i els seus càrrecs socials han caducat (nou segon paràgraf de l'art. 116.1.a LC). La nova causa de desqualificació es produirà quan la prestació del treball de les persones sòcies treballadores o sòcies de treball no es duga a terme d'acord amb el seu estatut jurídic -és a dir, la relació societària-, amb una participació efectiva en la gestió democràtica i dins de l'àmbit d'organització i direcció de la cooperativa. També s'aplicarà quan s'encobrisquen, sota la forma cooperativa, finalitats pròpies d'altres classes de societats o quan s'advertisca la dependència respecte d'altres entitats o persones. Després d'esta formulació general, s'indiquen diversos supòsits en què es presumix que concorren les circumstàncies que justifiquen la desqualificació de la cooperativa. Es tracta d'un article important i extens que busca dissuadir i posar fi a les cooperatives falses o fraudulentes pel que fa als drets de les persones treballadores (art. 116.c LC). En canvi, la llei no adopta mesures per a combatre altres falses cooperatives habituals en sectors com el de l'habitatge.

Finalment, es modifica la disposició addicional primera, relativa a la **qualificació com a entitats sense ànim de lucre**, amb la finalitat de facilitar esta qualificació a les cooperatives que duguen a terme activitats econòmiques orientades a la integració laboral no sols de persones que patisquen exclusió social, com s'indica actualment, sinó també de persones que patisquen qualsevol tipus de vulnerabilitat o risc d'exclusió social. Això suposa una ampliació important del seu àmbit d'aplicació.

La Llei 1/2026, de 8 d'abril, integral d'impuls de l'economia social (LIIES) està disponible ací:
https://www.boe.es/boe/dias/2026/04/09/pdfs/BOE-A-2026-7967.pdf